

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKÉ ZVEZE.

Štev. 10.

V Ljubljani, 25. oktobra 1908.

Leto V.

DR. V. M.

Proste vaje.

(Dalje.)

Smeri sprednjim in zadnjim krogom, imenovane po začetnem gibu, so:

A. Sprednjim krogom:

1. Iz prinoženja:

„naprej“: skozi zmerno prednoženje, vodoravno prednoženje ven, zmerno odnoženje v prinoženje*);

„ven“: skozi zmerno odnoženje, vodoravno prednoženje ven, zmerno prednož. v prinoženje.

2. a) Iz prednoženja:

„ven“: skozi vodoravno prednoženje ven, zmerno odnoženje, prinoženje v prednoženje;

„dol“: skozi prinoženje, zmerno odnoženje, vodoravno prednoženje ven v prednoženje.

b) Iz prednoženja ven:

„ven“: skozi zmerno odnoženje, prinoženje in dalje;

„not“: skozi zmerno prednoženje, prinoženje in dalje.

c) Iz prednoženja not:

„ven“: skozi vodoravno prednoženje ven, zmerno odnoženje, prinoženje v prednoženje not;

„dol“: skozi prinoženje, zmerno odnoženje, vodoravno prednoženje ven v prednoženje not.

3. Iz odnoženja:

„naprej“: skozi vodoravno prednoženje ven, zmerno prednoženje, prinoženje v odnoženje;

„dol“: skozi prinoženje, zmerno prednoženje, vodoravno prednoženje ven v odnoženje.

V popolno označitev lokov je treba pristaviti še končni položaj.

Na primer iz prinoženja: „v sprednjem loku naprej odnožiti“. Če imamo gib narediti do zmerne odnoženja, gre noga ves čas v loku ob najkrajši poti, ki vodi do vodoravnega prednoženja ven, torej zaokroženo skozi zmerno prednoženje, vodoravno prednoženje ven v zmerno odnoženje. Ako pa je izvesti gib do vodoravnega odnoženja, se giblje noga od vodoravnega prednoženja ven dalje ravno do vodoravnega odnoženja, torej v vodoravni ravnini, cel gib je zatorej identen z „velikim“ lokom iz prinoženja do vodoravnega odnoženja, naravno, ker iz prinoženja v velike (vodoravne) loke prehajamo z lokom ob najkrajši poti do vodoravnega prednoženja ven, potemtakem docela z istim gibom kakor pri „sprednjem loku naprej“ iz prinoženja do vodoravnega prednoženja ven. Radi identnosti gibov zategadelj ni treba označbe „v sprednjem loku naprej vodoravno odnožiti“, temveč zadostuje „v loku naprej vodoravno odnožiti“. Ker ni mogoča kaka pomota, zadošča tudi za gib do zmerne odnoženja samo označba „v loku naprej

*) Pri gibanju skozi te in pri nadaljnjih smereh tu in pri zadnjih krogih navedene položaje je seveda paziti na poprej opisano zaokroženje.

odnožiti". Istotako je na pr. gib iz odnoženja „v sprednjem loku naprej prinožiti“ identen z gibom iz odnoženja „v loku naprej prinožiti“.

Nasprotno pa je na primer iz prednoženja gib „v sprednjem loku ven prinožiti“ različen od giba „v loku (ven) prinožiti“. Pri sprednjem loku se giblje noga do vodoravnega prednoženja ven, odtod po zaokroženi poti skozi zmerno odnoženje v prinoženje. Ako pa imamo zgolj naziv „v loku“, razumemo ž njim veliki lok, gib v „v loku (ven) prinožiti“ nam je torej iz prednoženja izvesti do vodoravnega prednoženja ven, odtod pa v vodoravni ravnini dalje skozi vodoravno odnoženje do kolikor mogoče vodoravnega zanoženja ven in odtod zaokroženo do prinoženja.

Končni položaj nam je dostaviti tudi, če je izvesti več nego cel krog, n. pr. iz prinoženja: „v sprednjem krogu naprej odnožiti“, to je cel sprednji krog naprej do prinoženja in odtod sprednji lok naprej do odnoženja. Podobno je z označbo gibov, pri katerih se po dovršenem sprednjem krogu gibamo še dalje do kakega položaja izven tega kroga. Na pr. iz prinoženja: „v sprednjem krogu naprej zanožiti not“. Po dovršenem sprednjem krogu se giblje noga naravnost v zanoženje not.* Tega giba pa ni zamenjati z gibom: iz prinoženja „v loku naprej zanožiti not“. Zakaj tu se ne giblje noga, kakor pri sprednjem krogu, iz prinoženja po zaokroženi poti do vodoravnega prednoženja ven in odtod skozi prinoženje ali vsaj blizu njega v zanoženje not, temveč prišedši iz prinoženja po zaokroženi poti do vodoravnega prednoženja ven gre dalje v vodoravni ravnini, torej skozi vodoravno odnoženje, kolikor mogoče vodoravno zanoženje v zanoženje not. Naličen je razloček, če imamo samo del tega sprednjega kroga, oziroma velikega loka na pr. med giba iz prednoženja: „v sprednjem loku ven zanožiti not“ (noga gre blizu prinoženja) in „v loku ven zanožiti not“ (noga gre skozi zanoženje).

Iz zanoženja sicer ne moremo izvesti sprednjih krogov, pač pa jih spojit z gibom iz zanoženja v prinoženje ali v odno-

ženje. Porabljeni so seveda za tako spojitev le krogi v smereh, v katere se da smer giba do prinoženja, oziroma do odnoženja gladko naravnati. Tak gib je na pr. iz zanoženja ali zanoženja ven: „prinožiti in sprednji krog naprej“ („skozi prinoženje sprednji krog naprej“), ali iz zanoženja, zanoženja ven in zanoženja not gib „odnožiti in sprednji krog naprej“ („skozi odnoženje sprednji krog naprej“). Smer bi se pa ne dala uravnati na primer pri gibu iz zanoženja not „prinožiti in sprednji krog naprej“, celo pa bi morali radi premene smeri vsaj hipno prekiniti gib, ako bi hoteli izvesti n. pr. gib iz zanoženja „prinožiti in sprednji krog ven“ ali „odnožiti in sprednji krog dol“.

Samo deli sprednjega kroga (sprednji loki) naprej iz prinoženja, pritaknjeni gibu iz zanoženja ali zanoženja ven do prinoženja, so identni z dotičnimi velikimi loki, n. pr. iz zanoženja: „skozi prinoženje v sprednjem loku naprej odnožiti“ = „v loku naprej odnožiti“, Istotako so sprednji loki naprej iz odnoženja, pritaknjeni gibu iz zanoženja, zanoženja ven ali zanoženja not do odnoženja, identni z dotičnimi velikimi loki, na pr. iz zanoženja not: „skozi odnoženje v sprednjem loku naprej prinožiti“ = „v loku (ven) prinožiti“. Od tega giba („v loku [ven] prinožiti“, izvedenega iz zanoženja not) pa je ločiti gib: „skozi prinoženje sprednji krog ven“. Pri prvem gre noga iz zanoženja not skozi zanoženje v kolikor mogoče visoko prednoženje ven, pri drugem pa iz zanoženja not skozi prinoženje ali vsaj blizu njega skozi zmerno odnoženje do kolikor mogoče visokega prednoženja ven; odtod dalje do prinoženja sta si oba giba enaka.

B. Zadnjim krogom so smeri:

1. Iz prinoženja:

„nazaj“: skozi zmerno zanoženje, kolikor mogoče visoko zanoženje ven, zmerno odnoženje v prinoženje;

„ven“: skozi zmerno odnoženje, kolikor mogoče visoko

*) Pri tem nogo naravnamo še nekoliko pred prinoženjem v smer proti zanoženju not, tako da gre pravzaprav mimo prinoženja, vendar kolikor mogoče blizu njega. Pot ima nekako obliko zanke. Za take gibe so uporabni le oni položaji izven kroga, v katere se da smer kroga gladko naravnati. To ni mogoče na pr. pri gibu iz prinoženja: „v sprednjem krogu naprej zanožiti“, ali celo „v sprednjem krogu naprej zanožiti ven“.

zanoženje ven, zmerno zanoženje v prinoženje.

2. a) Iz zanoženja :

- „ven“ : skozi kolikor mogoče visoko zanoženje ven, zmerno odnoženje, prinoženje v zanoženje;
- „dol“ : skozi prinoženje, zmerno odnoženje, kolikor mogoče visoko zanoženje ven v zanoženje.

b) Iz zanoženja ven :

- „ven“ : skozi zmerno odnoženje, prinoženje, zmerno zanoženje v zanoženje ven;
- „not“ : skozi zmerno zanoženje, prinoženje, zmerno odnoženje v zanoženje ven.

c) Iz zanoženja not :

- „ven“ : skozi zanoženje v kolikor mogoče visoko zanoženje ven in odtod skozi zmerno odnoženje mimo prinoženja v zanoženje not;

„dol“ : mimo prinoženja skozi zmerno odnoženje, kolikor mogoče visoko zanoženje ven, zanoženje v zanoženje not.

3. Iz odnoženja :

- „nazaj“ : skozi kolikor mogoče visoko zanoženje ven, zmerno zanoženje, prinoženje, v odnoženje;
- „dol“ : skozi prinoženje, zmerno zanoženje, kolikor mogoče visoko zanoženje ven v odnoženje.

Za loke treba še dostaviti končni položaj.

Kar smo k sprednjim krogom in lokom pripomnili zgoraj v drobnem tisku, velja primerno za analogne zadnje kroge in loke.

Popravek : Na str. 67. zadnje številke v desnem predelku v 8. vrsti od spodaj je popraviti „zanoženjem not“ v „zanoženjem ven“, istotako v 6. vrsti od spodaj „zanoženju not“ v „zanoženju ven“. (Dalje prih.)

Otvoritev „Sokolskega doma“ v Žireh.

(Konec.)

Brat Mavčič, vaditelj žirovskega Sokola, je naglasil, da je Žirovska dolina zavedna. Dokaz temu zgrajeni Sokolski dom. Omenil je, da je moralo društvo sedaj ob jako neugodnih razmerah delovati in so bili vsled tega prisiljeni, misliti na lastni dom. Toplo se je zahvalil vsem dobrotnikom za velikodušne denarne prispevke, posebno pa vrlim rodoljubnim Slovenkam g. Ani Grudnovi, g. Mariji Likarjevi z Jeličnega vrha in g. Frančiški Demšarjevi v Stari vasi za podarjeni stavbni prostor, g. Ivanu Kendi v Idriji za napravo načrtov, br. Ivanu Grudnu in br. Kajetanu pl. Premiersteinu z Jeličnega vrha za deske, g. Kavčiču, ki je prvi sprejel telovadce pod svojo streho, in gđc. Sedejevi, ki je za dve leti prepustila brezplačno svoje prostore v telovadne namene. Končal je z besedami, da so si morali Žirovci sami pomagati, ker šola ne zadostuje, dežela in država nam

pa ne dajeta tega, česar potrebujemo. Znoj je pokropil to poslopje, delo ga je ustvarilo; upam, da bo ta Sokolski dom torišče in ognjišče tem krepkejšega nadaljnega dela žirovskega Sokola.

Vsem govorom so Sokoli in občinstvo navdušeno pritrjevali. Nato smo odkorakali na banket in k obedom. — Pri banketu so z vznesenimi besedami proslavljali Sokolstvo br.: Gangl, Kajzelj, Kavčič in dr. Kušar.

Popoldne ob treh se je pričela javna telovadba z belgrajskimi prostimi vajami. Sodelovalo je pri tej točki 110 telovadcev vseh navzočnih društev. Ta točka je bila še bolj izvajana nego v Logatcu, razen par zakasnelih izvedb nekaterih telovadcev začetnikov. Nato so nastopile idrijske in žirovske telovadke, 62 po številu, z vajami s praporci. Burna pohvala je sledila vsaki vaji. Potem je izvajal moški naraščaj, 78 dečkov idrijskega in žirovskega Sokola, ljubljanske proste vaje, tudi

bolje nego v Logatcu. Sam idrijski Sokol je pripeljal s seboj nad 50 dečkov.

Na orodju je nastopilo pet vrst, in sicer: vrsta ljubljanskega Sokola na drogu, vrsta idrijskega Sokola na bradlji, telovadci iz Kranja, z Vrhnike in iz Zagorja na bradlji, vrsta škofje-loškega Sokola na drogu in vrsta žirovskega Sokola tudi na drogu.

Vsi telovadci so se potrudili izvršiti svojo nalogo, občinstvo pa je bilo jako radodarno s pohvalami. Videli smo na drogih tri telovadce izvajati veletote z enkratnim in celo dvakratnim obratom, v sestavi s skrižnim prijemom, lepe razovke, premet naprej iz stoje na rokah; na bradlji sigurne tezne stoje, premet naprej izprosta iz vzpore do opore na zgornjih lehteh, pravilne prednose i. t. d. Javno telovadbo je zaključil žirovski Sokol s tremi lepo sestavljenimi, pa tudi lepo izvedenimi skupinami na bradlji. Sodelovalo je 17 bratov.

Telovadba je bila končana ob štirih. Točka je sledila točki hitro, brez presledka. Ko je en oddelek končal, je že srečal pri odhodu s telovadišča drugi oddelek, ki je korakal na telovadišče, na sokolsko pozornico.

Kar se tiče orodne telovadbe, pa bodi vendar omenjeno, da nas nekateri telovadci niso zadovoljili s svojimi izvedbami in z izbiro vaj. Naj se ne prepusti izvajati vaj, o katerih sigurni izvedbi načelnik ni docela prepričan. Vrhunške vaje so lepa stvar, silno vabljive za širše občinstvo, ali izvedejo naj se tudi sigurno in dobro, sicer ne sodijo na javno telovadbo.

Kar se tu pokaže, bodi dovršeno, dobro izbrano po močeh in izurjenosti telovadcev. Tudi za vaje posamnih telovadcev in njih sestave je načelnik odgovoren. Zlasti pa bi se bilo vedno ravnati po načelu: Česar ne moreš izvesti z iztegnjenimi nogami — izvzemši sebe, kjer značaj vaje sam zahteva skrčenje nog — ne kaži pri javni telovadbi! Nadalje bodi opomnjeno, da kakor hitro vodnik javne telovadbe da znamenje k menjavi ali končanju, ne sme nihče več na orodje, pa najsi ima telovadec še tako bogato zakladnico vaj in naj godba še tako vabljivo igra.

Po telovadbi je bila v Sokolskem domu veselica. Telovadbe in veselice se je udeležilo nad 2000 oseb.

Pri veselici so stregle v paviljonih neutrudne žirovske Sokolice, občinstvo in Sokoli so prepevali slovanske pesmi, moški in ženski naraščaj ter ostale telovadke so pa marljivo razpečavale srečke, sokolske razglednice in nabirale za „Sokolski dom“, v dvorani pa se je razvil živahen ples ob izvrstni godbi „Strune“ iz Idrije. Na vrtu je svirala marljivo žirovska godba, ki je tudi pri telovadbi spremljala skupne vaje.

Proti 7. uri so začela sokolska društva odhajati. Vrhniški Sokol je zopet odšel čez gore domov, druga društva pa z vozovi na vse strani, na Gorenjsko, proti Idriji in na Primorsko.

V Žirovski dolini je dovršen lep kos dela. Bodi podlaga še večjemu, še vztrajnejšemu delu! Na zdar! a+b.

Telovadba na zletu v Pragi.

(Dalje.)

3. Proste tekme posameznikov.

V skoku v višino, daljino, v teku na 91 m 45 cm, v dviganju 50 kg teškega bremena, metanju kocke in v skupnih vajah (izžrebanih za tekmo vrst).

O dopustnosti k tej tekmi je odločeval pristojni župni načelnik s tem, da je jamčil za to, da zna prigrisavši se član več, nego so začetne mere, to je, da

v skoku v višino	z desko vsaj 130 cm,
„ „ „	brez deske „ 110 „
„ „ „	daljino z desko „ 420 „
„ „ „	brez deske „ 380 „

preskoči;

da pot 91 m 45 cm vsaj za 14 $\frac{1}{2}$ sekund preteče; da breme 50 kg težko vsaj 1krat dvigne in da kocko 15 kg težko vsaj 4 m 20 cm daleč vrže.

Znamkovanje je bilo pri tej tekmi dokaj komplicirano. Prostor ne dopušča, da bi ga obrazložili. Podrobno je razložen v navodilih za V. zlet („Pokyny k V. zletu a) Technické“).

Nagrado je mogel doseči, kdor je dobil najmanj 60 točk: lipov venec s srebrnim monogramom in veliko diplomu; kdor je dosegel najmanj 50 odstotkov točk, veliko diplomu; kdor je dobil 40 odstotkov, malo diplomu.

Najboljši trije izmed onih, ki so dosegli prvo nagrado, so bili proglašeni razen tega za

zmagovalce v prostih tekmah. To so bili: 1. Mojžiš Ant., Brno I., 82 t.; 2. Steiner Ferd., Plzen, 78.5 t.; 3. Starý Karel, Poděbrady, 70.5 t. — Udeležilo se je te težke tekme 50 bratov. Zmagalni venec si je tu kakor pri tekmi vrst v višjem odelku pridobilo moravsko Sokolstvo.

4. Posebne tekme.

Posebne tekme so bile:

Tek na 300 m. Prvenstvo so dosegli prvi trije, ki so to pot pretekli v krajšem času nego v 42 sekundah. To so bili: 1. Kňourek Frt., Chicago; 2. Schubert J., Praga; 3. Lukeš Jan, Č. Brod. Za čas najdalje 42 $\frac{1}{2}$ sek. je bilo določeno častno priznanje.

Dviganje bremena 50 kg težkega. Prvaki: trije najboljši, ki bi breme dvignili najmanj 21krat. Častno priznanje je bilo določeno onim, ki bi dvignili breme vsaj 19krat pravilno. Prvenstvo je dosegel Elledr Boh., Vyšehrad, ki je dvignil breme 23krat.

Metanje kocke 15 kg težke s poljubnega ustopa z eno roko. Metati je bilo trikrat; najdaljši lučaj je veljal. Meja prvenstva 6 m 50 cm, častno priznanje 6 m 37 cm. Prvaki so bili: 1. Králiček Jan, Brno I., 7 m 2 cm; 2. Melša Václav, Cedar Rapid, 6 m 93 cm; Guteša Ilija, Zagreb, 6 m 87 cm.

Metanje diska 2 kg težkega s poljubnega ustopa. Metati je bilo dovoljeno trikrat, veljal je najdaljši met. Prvaki, ki so dosegli več nego 30 m, so bili: 1. Souček Frt., Vinohrady, 40.26; Klubal K., Chrudim, 33.30; Čermák J., Vinohrady, 30.37. Častno priznanje je bilo določeno za najmanj 29.4 m.

Metanje kopja 2 $\frac{1}{2}$ m dolgega, 1 kg težkega v četverokotno tarčo, ob straneh dolgo 1 m; sreda 10 cm v premeru, največji črni krog 90 cm. Metati je bilo iz daljine 15 m s poljubno roko trikrat, veljal je najboljši met. Črna sreda = 10 točk, 1. belo medkrožje 9, 1. črno 8, itd. do 4 črnega z 2 točkama in tarča 1 točka. Prvenstvo je bilo prisoditi prvim trem, če dosežejo 10 točk. Častno priznanje je pristojalo onim, ki bi dosegli vsaj 9 točk. Ti so bili: Rektor Jar., Brandýs n. L., 9 t.; Pazdera Jos., Vinohrady, 9 t.

Skok v daljino brez deske z zaletom in z mesta. Meja za prvenstvo 5 m 60 cm (z zaletom), 2 m 75 cm (z mesta). Prvenstvo so dosegli: v skoku z zaletom Prágr Oldřich, Kolín, 5 m 76 cm; v skoku z mesta: 1. Fifka, Sokol Pražský, 3 m; 2. Wagner, Liběň, 2 m 92 cm; Novák, Karlín, 2 m 77 cm. Častno

priznanje je bilo določeno za skoke, presegaajoče 5.49 m, oziroma 2.69.

Metanje (borba). Ta tekma je obsegala dva oddelka, in sicer je bil v prvem, pri borilcih manj nego 70 kg težkih, zmagovalec Struž Ferd., Hostivař, v drugem, pri borilcih težjih od 70 kg, pa sta bila zmagovalca Starý Karel, Poděbrady, in Guteša Ilija, Zagreb.

Plavanje na 100 m s tokom na hitrost. Meja za prvenstvo: 1 min. 30 sek. Prvi je bil Doucha Miloš, Sokol Pražský, v 1: 24 $\frac{1}{5}$.

Nagrada prvakom pri teh tekmah je bila lipov venec s trakom in velika diploma.

5. Tekme žup (društev) v skupnih vajah.

Radi sobotnega viharja se niso mogle izvesti vse skrbno pripravljene vaje žup. Tehnični odsek je odločil, da v nedeljo nastopijo pred občinstvom one župe, ki so si izbrale najlepše vaje. Znamkovalo se ni pri tej prvi prireditvi tekem 4e vrste. Težko bi se tudi bilo odločiti, kateri župi prisoditi prvo mesto. Kakšne rafiniranosti naravnost bi bilo treba za pravično presojo ob tako raznovrstnih vajah, kakšne katonske nepristranosti ob raznovrstnih motriščih, s katerih je bilo treba ocenjati župne nastope! Pri prihodnjem zletu bo trd oreh tehničnemu odseku, kakšna navodila dati sodnikom, da se preprečijo vsaj večje neprilичnosti. Župne vaje na tem zletu pa so bile, čeprav se ni znamkovalo, v toliko koristne, da so najširšemu krogu telovadcev podale priliko videti, kaj vse krasnega se da v tej smeri izvesti, in da so opozorile sodnike, kako vestno in temeljito se jim bo pri prihodnjih tekmah vesti, da pravično ocenijo misel in izvedbo.

Koliko raznovrstne lepote so župni vadiateljski zbori vložili v svoje vaje! Do poznega mraka je na telovadišču valovilo to pestro življenje in mnogobrojno občinstvo je neutrudljivo motrilo nenavadne prizore. Tu nekatere vaje: z bojnimi bati; z bojnim batom v desnici, s ščitom v levici; s cepi; s kopjem; z „řemdihy“ (husitsko orožje na način cepov); s puškami z nasajenimi bodali; z rudarskimi kopačami; redovne vaje; borjenje s palicami; skupine na treh bradljah; skupine z dolgimi palicami; proste skupine; skupinske proste vaje; skupinske rajalne vaje; rajalne vaje s spevom, z dolgimi praporci; skok ob palici; vaje na dvajsetih konjih (istočasno) i. dr. Prevladovala so vaje z orožjem. Navzočni zastopniki vojaških krogov se niso mogli načuditi nastopu žup.

(Konec prih.)

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Zlet Slovenske sokolske zveze v Celju 1. 1909. Letošnji občni zbor S. S. Z. je sklenil, da se ima ob otvoritvi celjskega sokolskega doma leta 1909. vršiti v Celju zlet Slovenske sokolske zveze. Zvezno tehnično vodstvo je že začelo s pripravami za ta zlet. Izdelan je že načrt prostih vaj, ki se te dni določijo vsem društvom. Bratom načelnikom je te vaje z vaditelji, eventualno z boljšimi telovadci kar najhitreje navaditi. V seji zveznega vaditeljskega zbora, ki se bo v kratkem vršila, bo br. načelnikom prilika, da predlagajo kakšne premembe, ter se bodo v tej seji vaje definitivno določile. Za zlet je nameravana tudi tekmovalna telovadba.

Bratje načelniki, izpodbujajte h kar najmarljivejšemu obisku telovadnice, h kar najstrožji disciplini in h kar najvztrajnejši vadbi, da se tudi ta zlet izvrši narodu in Sokolstvu v čast in korist!

Načelniki, pozor na redovne vaje! Ne da se tajiti, da so se naši javni nastopi v zadnjih letih izdatno izboljšali, s tem pa tudi njih učinek znamenito povečal. Ali z doslej doseženimi uspehi ne smemo biti zadovoljni! V vsakem društvu je še marsikaj popraviti in izboljšati. **Popolna dovršenost** nam bodi kakor povsod tako zlasti glede izvedbe redovnih vaj vedno pred očmi! Posebno pa treba sedaj, ko se nam je pripravljati zopet za skupni nastop vsega slovenskega Sokolstva, čim največjo pozornost obračati na redovne vaje. Bratje načelniki, določite jim posebne ure in

vadite jih z vsem članstvom, ki nastopa v kroju. Za točno in strumno, pa vendar neprisiljeno izvedbo treba mnogo vadbe! Na podvojeno delo torej, bratje!

Društva.

Odsek idrijskega Sokola se je ustanovil v Sp. Idriji.

Naše sokolovanje na Goriškem v letu 1908. Sokolsko delovanje na Goriškem že leta in leta ni bilo tako živahno kakor letos. Ni bilo sicer mnogo izletov in javnih nastopov kakor prejšnja leta, zato pa nam je zaznamovati tem živahnejše notranje življenje in ustanovitev novih sokolskih društev. Vzletel je „Ajdoški odsek Sokola v Gorici“, vzletita v najkrajšem času „Sokol“ v Mirnu in v Štandrežu in nada je, da se to zgodi v teku te zime v tujcu zelo izpostavljeni narodni Podgori in v Biljah. Pri tem ni smeti zabiti, da je ustanovil vrli „Idrijski Sokol“ svoj odsek v Cerknem na Goriškem.

Naj sledi nekoliko opisa prirejenih izletov in javnih nastopov.

Dne 28. junija sta izletela „Goriški Sokol“ z 18 in „Prvaški Sokol“ s 25 člani na avstrijsko-laško mejo, v prijazni briški kotiček Neblo, kjer se je vršila ljudska veselica. Ta kotiček nam hoče grabežljiva laška pest iztrgati iz naših rok, toda ta nakana se ji ne bode nikdar posrečila. Ustanovila je sicer pred leti „Lega“ v Neblem šolo, ki jo pa bode zatvorila še v teku letošnjega leta, kajti za 4 laške otroke se pač ne izplača plačevati učitelja itd. Ker pa je treba nad nasprotnikom vedno čuti in narod navduševati za svete svetinje naših pradedov, prireja -kopica rodoljubov po dve veselici na leto. Vsled tega sta izletela gori imenovana Sokola v teku dveh let že v drugič v Neblo. Vrsta 8 telovadcev „Goriškega Sokola“ je nastopila s telovadbo na drogu in bradlji. Da je telovadba narodu zelo ugajala, so pričali glasni in navdušeni vzkliki.

Dne 28. julija se je vršil v Ajdovščini ustanovni občni zbor „Ajdoškega odseka Sokola v Gorici“. Temu činu je prisostvovala deseterica goriških Sokolov in odposlanec „Prvaškega Sokola“.

Dne 30. avgusta so se sešla vsa goriška sokolska društva v Mirnu, da izpodbude nove brate k vztrajnemu sokolskemu delu. Proste vaje za belgrajski sokolski zlet je vadilo 32 goriških Sokolov, 11 solkanskih Sokolov, 11 prvaških Sokolov, 12 ajdovskih Sokolov in 23 mirenških telovadcev, skupno torej 89. Na drogu in bradlji sta nastopili vrsti Goriškega in Solkanskega Sokola ter želi za krasne vaje zelo mnogo pohvale. Po javni telovadbi se je vršila prosta zabava s petjem raznih pevskih društev in običajni ples.

Praznik in ponos goriških Sokolov pa je bil 8. september v Ajdovščini. Tega dne so poletela vsa primorska sokolska društva v naš najnaprednejši trg Ajdovščino in divno je bilo videti korakati četo 150 Sokolov v praznično oblečeno metropolo Vipavske doline. Pri javni telovadbi je izvajalo proste vaje 98 telovadcev, do tedaj na Goriškem še nedoseženo število, zatem je nastopila po ena vrsta Ajdovskega, Goriškega, Solkanskega in Tržaškega Sokola na drogu in bradlji ter prvi tudi s skupinami.

x

Na Vranskem se je vršila dne 12. julija t. l. slavnost tamošnje podružnice Ciril-Methodove družbe, na katero so prihitela poleg raznih drugih društev tudi sokolska društva iz Braslovč, Celja, Mozirja, Zagorja in Žalca. Vranski trg je bil ves okrašen s trobojnicami. Nad 100 Sokolov iz naštetih društev se je udeležilo slavnostnega obhoda po trgu, nanje so sipale cvetje narodne dame, z bližnjega griča so jim pa doneli strelji topičev v pozdrav. Pred občinsko hišo je pozdravil došle Sokole na čelu občinskega sveta župan gosp. Karel Šventner. V imenu Sokolov se je zahvalil za prisrčni sprejem zvezni podstarosta br. dr. Gvidon Serbec, poudarjajoč, da so zbrana sokolska društva tem raje došla na Vransko, ker se tu vrši slavnost Ciril-Methodove družbe, tega slovenskega obrambnega društva, ki ima plemenito nalogo, obvarovati slovensko mladino v ogroženih krajih potujčenja. Zato smatra slovensko Sokolstvo za svojo častno dolžnost, podpirati to našo šolsko družbo po vseh svojih močeh. Na prav srečno izbranem slavnostnem prostoru je pozdravil Sokole še g. dr. Rihard Karba v imenu vranske podružnice C. M. družbe. Kratek odmor, in Sokoli so šli na delo. Vršila se je skušnja za proste vaje, po tej takoj nastop. Najprej so nastopile zagorske Sokolice z vajami z zastavicami. Izvedba posameznih gibov je bila dobra,

smela bi biti le nekoliko bolj živahna, tudi skladnost bi bila boljše, ko bi ne bile nastopile male in velike Sokolice skupaj. Vsekakor je priporočljiva za bodoče delitev v dva oddelka: sestre in naraščaj. Mnogobrojno zbranemu ljudstvu je ta nastop zelo ugajal, in burno ploskanje je zvenelo zagorskimi Sokolicam v pohvalo, ko so odkorakale s telovadišča. Za njimi je nastopilo 74 telovadcev s prostimi vajami (5 oddelkov prostih vaj za Belgrad). Takoj po prostih vajah je telovadilo 5 vrst na orodju z enkratnim menjanjem. Telovadbo je zaključil Celjski Sokol s skupinami na bradlji. Videti je bilo lahke in postopno težje do vrhunskih vaj. Tu si videl celo vrsto telovadcev, ki je med dolgo sestavo na bradlji izvajala tezne stoji na rokah, tam zopet na drogu veletoteče, premik zadaj s celim obratom, premet iz stoji na rokah itd. Po telovadbi se je razvila običajna prosta zabava. Slavnost je dosegla lep čist dobiček za Ciril-Methodovo družbo, vsadila je pa tudi prvo kál, iz katere vzraste sokolsko društvo na Vranskem.

— m —

V Hrastniku so priredila dne 26. julija t. l. izlet sokolska društva iz Brežic, Celja in Zagorja. Iz Ljubljane sta došla zvezni starosta br. dr. Oražen in zvezni tajnik br. Kajzelj. Br. starosto, ki je došel v prvič med Sokole na Štajersko, so le-ti sprejeli s prisrčnim na zdar! Pred kolodvorom so bili zbrani zastopniki občine, raznih narodnih društev ter lepo število ognjegascv. Sprejem je bil prisrčen in navdušujoč. Govorili so zastopniki občine, narodnih društev in ognjegascv. Za vse prisrčne pozdrave se je zahvalil v imenu zbranih društev starosta Celjskega Sokola br. dr. Jos. Karlovšek. Številna četa Sokolov je potem korakala po hribovitem Hrastniku na slavnostni prostor. Sokoli so bili povsod prisrčno pozdravljeni. Hrastnik je torišče vročih narodnih bojev. Na eni strani stoji nemška industrija z nemškonacionalnim uradništvom, na drugi strani od njih gospodarsko odvisno domače prebivalstvo. Predrznih ponemčevalnih namenov priča je novopostavljena šulferajnska šola. Ali to pot je Hrastnik krasno dokazal, da je zaveden slovenski kraj, ki bo vsak nemški naskok pravočasno odbil. O Nemcih in nemčurjih ni bilo nikjer ne duha ne sluha. Pred javno telovadbo je govoril na telovadišču veliki množici ljudstva o pomenu Sokolstva zvezni starosta br. dr. Oražen. Nastopile so zagorske Sokolice s praporci in obroči. Videti je, da imajo spretno vodstvo in da od

nastopa do nastopa napredujejo. Proste vaje je izvajalo 46 telovadcev, na orodju so telovadile 4 vrste. Poročevalec je sodeloval, zato se vzdrži kritike teh vaj. Po javni telovadbi se je razvila zelo animirana prosta zabava. Slavnost je donesla Sokolskemu domu v Celju 200 kron čistega dobička, zapustila je pa še trajnejši znak — to je ustanovitev „odseka Zagorskega Sokola v Hrastniku“, ki se naj krepko razvija in brani slovensko posest v ekspaniranem Hrastniku.

— e —

Raznoterosti.

Slovenski sokolski koledar za leto 1909 je že izšel. Sokolom bodi toplo priporočen!

Sokolstvo v tujini. Kakor javlja „Vestnik Sokolský“, sokolska misel prodira tudi na Ruskem, kjer je sedaj 30 Čehov-učiteljev telovadbe, ki si vsak po svojih močeh prizadevajo, da se v mestu, kjer delujejo, osnuje sokolska organizacija. Najnovejša je nastala v Orenburgu, kjer se je uredilo Obščestvo uralskih Sokolov kot odbor Sokolstva, na vzpodbudo brata B. Honzátko, znanega tudi sloven. Sokolom z II. vsesokolskega zleta v Ljubljani leta 1904,

Ajdovski odsek Sokola v Gorici, ustanovljen dne 26. julija 1908, ima naslednji odbor: Brajnik Rudolf, predsednik; Štekar Štefan, podpredsednik; Sterlè Slavoj, tajnik; Dolenc Vladimir, blagajnik; Križaj Anton, orodjar; Poniž Franc in Marc Josip, odbor. namestnika; Logar Stanko in Štekar Franc, pregl. računov. V svetli in zračni Bratinovi dvorani telovadi 28 članov.

kjer je dosegel prvo mesto pri tekmovalni telovadbi v višjem oddelku. Brat Honzátko je bil izvoljen za starost omenjenega odbora. — Ameriški Poljaki se silno trudijo, da obvarujejo svojo mladino pred raznarodenjem, vznikla je med njimi misel, pošiljati premožnejše v staro domovino. Razen tega si prizadevajo združiti mladino v sokolskih društvih, da si vzgaja duh in telo. Ne pozablja se tudi ne na ženski naraščaj, zlasti je v Milwaukee dobro društvo, katero prireja javne telovadbe.

Književnost.

Kratka zgodovina slovenskega Naroda.

Letos je objavil v „Novem Slovenskem Štacerju“ Pavel Poljanec poljudno in priprosto pisano „Kratko zgodovino slovenskega naroda“, ki je nedavno izšla v ponatisku kot knjižica, obsegajoča 8 pol, 126 strani. Knjižica je izšla zaradi občutne potrebe, ker Slovenci nimamo dosihdob niti poljudne, niti znanstvene dobre knjige, ki bi nas poučevala o domači narodni zgodovini. Vsled tega in radi svoje izborne vsebine je bila knjižica povsod zelo dobro sprejeta. Knjižica je posebno pripravna kot darilo za ono odraslo slovensko mladino, katera nima drugače priložnosti, se natančneje

seznaniti z domačo zgodovino. V tem oziru bi jo bilo posebno priporočati slavnim krajnim šolskim svetom, slavnemu učiteljsstvu, ljudskim knjižnicam, itd. Knjižica se dobiva pri „Mariborskem Sokolu“ v Mariboru, kjer jo je pisatelj deponiral. — En izvod stane 1 krono. Če se pa naroči vsaj 10 izvodov skupaj, pa 15% popusta.

Za Sokolstvo. Rasprave¹ i crtice o Sokolstvu i za njega. Preveo, priredio i uredio dr. Božo Vinković, starješina „Hrvatskoga Sokola“ u Karlovcu. Svezak III. i IV. Cijena 40 filira. Čist prihod za „Sokol-dom“ u Karlovcu.

Prispevki za stavbni sklad ljubljanskega Sokola v mesecu avgustu: Arnošt Windischer za prodane razglednice K 17.—. Redni prispevki: dr. V. Murnik K 5.—, Ž. Vodušek K 2.—, po 1 K bratje: dr. A. Švigelj, L. Rogel, P. Skale, L. Franke, A. Jagodič, A. Kostnapfel, dr. J. Šavnik, R. Vesel, C. Koch, J. Pribil, A. Hudovernik, V. Rohrman, U. pl. Trnkoczy, I. Ružička in T. Burgštaler. Skupaj K 39.—.

V mesecih septembru in oktobru: brat F. Krapeš, kavarar, K 2.—. Redni prispevki: dr. V. Murnik dvakrat po K 5.—, Ž. Vodušek dvakrat po K 2.—, dvakrat po K 1.— pa bratje: dr. A. Švigelj, L. Rogel, P. Skale, L. Franke, A. Jagodič, A. Kostnapfel, dr. J. Šavnik, R. Vesel, C. Koch, J. Pribil, A. Hudovernik, V. Rohrman, U. pl. Trnkoczy, J. Ružička in T. Burgštaler, skupaj K 46.—.